

استفتائات فقهی - قضایی (در امور کیفری)

آیت الله العظمی محمد فاضل لنکرانی

چون در این موارد دیه را باید از بیت المال به بیت المال بپردازند تهاثر فهری صورت می گیرد و فرقی بین فرض های یاد شده وجود ندارد.

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

در صورتی که در بیابان یا بازار یا سایر اماکن عمومی پیدا شود، دیه از بیت المال پرداخت می شود و اگر در خانه شخصی یا باغ خصوصی پیدا شود، از مصادیق لوث است و داخل در قسامه می باشد.

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

در صورتی که قراین ظنیه که دلالت بر قاتل بودن شخص و یا اشخاصی نباشد، دیه ندارد.

نظریه اداره حقوقی قضاییه

بازگشت به استعلام شماره ۱۰۶۶/م - ۲۷/۵/۷۶ نظریه مشورتی

اداره حقوقی به شرح زیر اعلام می شود:

الف) ماده (۲۵۵) قانون مجازات اسلامی موضوع را پیش بینی کرده، به صراحت این ماده «هر گاه شخصی در اثر ازدحام کشته شود یا جسد مقتولی در شارع عام پیدا شود و قرائن ظنی برای قاضی بر نسبت قتل او به شخصی یا جماعتی نباشد، حاکم شرع باید دیه او را از بیت المال بدهد.» پس چنان چه جانی شناخته نشود، دیه اولیادم از بیت المال پرداخت می شود و اما اگر مقتول ناشناس مانده باشد، مرجع قضایی به لحاظ ماده (۸۸) قانون آیین دادرسی کیفری و تحقیقاتی که انجام می دهد، اطلاعات لازم را از جهت معلوم شدن هویت متوفی یا مقتول فراهم می آورد و در صورت معلوم شدن مشخصات مقتول یا متوفی، داشتن ورثه یا بلاوارث بودن وی نیز معلوم می گردد که نتیجه آن تعلق دیه به ورثه یا برگشت آن به حساب سازمان اموال تملیکی با رعایت مقررات مربوطه خواهد بود.

ب) دیه، مقتول مسلمان با غیر مسلمان شرعاً فرق دارد ولی در قانون مجازات اسلامی تصریحی به آن نشده است.

در مورد این که مجنی علیه ولی نداشته باشد یا شناخته نشود و یا به او دسترسی نباشد، بنا به ماده (۲۶۶) قانون مجازات اسلامی، ولی دم این اشخاص ولی امر مسلمان است و رئیس قوه قضاییه با استیذان از ولی امر و تفویض اختیار به دادستان ها «فعالاً رؤسای دادگستری ها» آنها نسبت به تعقیب مجرم و تقاضای قصاص یا دیه حسب مورد اقدام می نمایند.

دیه در صورت عدم شناسایی قاتل و مقتول

اگر شخصی کشته شده و جنازه او مثلاً در بیابان، منزل یا باغی یافت شود و هیچ یک از قاتل و مقتول شناسایی نشوند، بفرمایید:

الف) آیا دیه ای وجود دارد؟

ب) بر فرض ثبوت، پرداخت دیه به عهده ی کیست و مورد مصرف آن کجاست؟

آیت الله العظمی محمد تقی بهجت

در مفروض سؤال دیه ثابت نیست.

آیت الله العظمی میرزا جواد تبریزی

اگر احتمال داده شود که قاتل از اهل محل نزدیک موضع قتل است، دیه را باید اهل محل بپردازند؛ در صورتی که بینه قائم نشود که اهل قریه وی را نکشته اند.

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

در فرض مذکور دیه ای ثابت نیست.

آیت الله العظمی لطف الله صافی گلپایگانی

الف و ب) در فرض سؤال چنان چه هیچ گونه اماره ای که موجب ظن قاضی به اتهام شخص یا اشخاص شود در بین نباشد، دیه ثابت نیست.